

EFM MANIFESTAS 2014 m.

Europos federalistų sąjungos kongresas, Berlynas, 2013 m. lapkričio 16–17 d.

Federacinės sąjungos kūrimas

Europa išgyvena neramumų ir netikrumo laikotarpį. Pati Europos Sąjunga turi didelių bėdų. Ilgalaikė finansų krizė, lėmusi ekonomikos sąstingį, nedarbą ir politinį susiskaidymą, atskleidė ne tik ekonominės ir pinigų sąjungos modelio trūkumus ir ES institucijų silpnumą, bet ir nepakankamą ES valstybių narių įsipareigojimą siekti Europos integracijos. Todėl Europos Sąjunga prarado daugelio piliečių pasitikėjimą.

Jei Europos Sąjunga nori gyvuoti ateityje, ji turi eiti socialinės taikos, klestėjimo ir politinės vienybės keliu, vykdydama demokratinio valdymo pareigą. Federacinė Europa su stipriomis demokratinėmis institucijomis – vienintelis būdas išspręsti šį uždavinį. Europa nebus vieninga, jei ji nebus demokratinė. Ji nebus demokratinė, jei nebus sukurta federacija.

Šiandien kartu su euro zona ir valstybėmis, iš tiesų įsipareigojusiomis prisijungti prie euro zonos, galime pradėti kurti tikrą Europos federacinę sąjungą. Sprendimus priimančias asmenys turi užtikrinti, kad būtų imtasi visų būtinų priemonių problemoms išspręsti, mūsų reikalams sutvarkyti ir pasitikėjimui atkurti.

Todėl raginame politines partijas ir kandidatus 2014 m. Europos Parlamento rinkimuose pagrindine rinkimų kampanijos tema laikyti federacinės sąjungos kūrimą. Tikrą europinį aspektą turintys rinkimai bus patrauklūs rinkėjams ir lems aktyvesnį jų dalyvavimą. Todėl džiaugiamės tuo, kad Europos politinės partijos siūlys savo kandidatus į Komisijos pirmininko ir kitas pareigas.

Raginame Europos Parlamentą kartu su nacionalinių parlamentų atstovais tarpparlamentinėse išvažiujamosiose sesijose parengti pasiūlymą dėl federacinės sąjungos struktūros.

Krizės padarinių švelninimas

Federalistai mano, kad tik didesnė fiskalinė integracija padės Europai išbristi iš krizės ir išnaudoti Europos ekonominį ir demokratinį potencialą. Ši nauja valdymo forma turi būti formuojama atsižvelgiant į valstybes, kurių valiuta yra arba netrukus bus euras.

Visų pirma, euro zonai reikia tikros bankų sąjungos, įskaitant bendrą pertvarkymo mechanizmą ir federalinę indėlių garantijų sistemą. Ryžtingų veiksmų vis dar reikia, siekiant atskirti valstybių skolą ir bankų skolas. Reguliavimas turi būti griežtas, aiškus ir teisingas. Nacionaliniu lygmeniu reikia laikytis fiskalinės drausmės ir vykdyti ekonomines reformas. Tiek Europos, tiek nacionaliniu lygmeniu reikia rasti geresnę fiskalinio konsolidavimo ir investicijų į augimą ir darbo vietų kūrimą pusiausvyrą, nes fiskalinė sąjunga neįmanoma be socialinio teisingumo. Pirmiausia turi būti sprendžiama jaunimo nedarbo problema.

Paaiškėjo, kad vien tik nacionaliniai ekonomikos gaivinimo planai yra iš esmės neveiksmingi. Tik kurdami priemones ir išteklius bendrai Europos ekonominės, pramonės ir energetikos politikai galime padidinti prekybą ir konkurencingumą, skatinti mokslinius tyrimus ir švietimą, kurti transeuropinius tinklus ir sukurti paslaugų vidaus rinką.

EFM palankiai vertina jau galiojančius teisės aktus, užtikrinsiančius atsakomybę už biudžetą nacionaliniu ir Europos lygmeniu. Raginame euro zoną daryti sparčią pažangą mažinant skolos našta, griaunančią galimybes pernelyg daug Europos piliečių. Mums reikia tinkamos Europos mokesčių sistemos ir naujų Europos skolos priemonių, siekiant užtikrinti aktyvią Europos socialinę ir ekonominę politiką. *Ad hoc* politikos sąlygotumą turime pakeisti demokratine ir teisėta politika ir priemonėmis, įskaitant automatines

stabilizavimo priemonės, kurios stiprina solidarumą ir skatina Europos socialinės rinkos ekonomikos augimą, jei laikomasi fiskalinio stabilumo ir struktūrinių pokyčių sąlygų ir taisyklių.

Kad būtų galima imtis šių veiksmų, euro zoną reikia paversti tikra politine sąjunga. Valstybės, kurios dar turi prisijungti prie euro zonos ir ryžtingai to siekia, turi būti kuo glaudžiau susijusios su šiuo didesnės integracijos procesu.

Sutarties keitimas

Kalbant apie Lisabonos sutartį, pasakytina, kad artėjama prie lūžio taško, nes didėja spaudimas dėl krizės valdymo. Sutarties peržiūra neišvengiama, jei Sąjunga nori įveikti dabartinius sunkumus.

Todėl raginame kuo anksčiau po 2014 m. gegužės mėn. rinkimų, bet ne vėliau kaip iki 2015 m. pavasario sušaukti Europos Konventą. Konventą sudarys Europos Parlamento, nacionalinių parlamentų, Komisijos ir valstybių vyriausybės nariai. Tačiau jis turi užmegzti tiesioginius ir veiksmingus ryšius su žiniasklaida, politinėmis partijomis, pilietine visuomene ir viešąja nuomone. Jo įgaliojimai turi apimti priimamų sprendimų aiškinimą ir pagrindimą.

Konvento darbotvarkė turi būti atvira, tačiau parengta laikantis nuoseklios politinės strategijos, pagrįstos Europos Sąjungos atkūrimo ir atnaujinimo idėja, kurios esmė yra federalizmas. Jo užduotis bus parengti naują pagrindinį įstatymą, kuriame būtų nustatytas tvirtas susitarimas dėl Sąjungos valdymo sistemos ir aiškesnė vizija, ko galima tikėtis.

Naujoji sutartis turi dar labiau padidinti Sąjungos galimybes veikti Sąjungos viduje ir už jos ribų. Turi būti sukurta tvirta konstitucinė sistema, suteikianti teisę valdytojams ir teisės aktų leidėjams priimti nuoseklius ir veiksmingus sprendimus dėl politikos krypties. Valstybės narės turi gerbti Sąjungos vertybes ir principus, o ES turi būti budri ir veiksmingai reaguoti, kai nacionalinių konstitucijų pakeitimai neatitinka tų vertybių ir principų.

Tikra bendra imigracijos ir prieglobsčio politika reikalinga tam, kad ES laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė taptų realybe. Reikia tinkamai dalytis atsakomybe už ES išorės sienų kontrolę ir visapusiškai užtikrinti migrantų žmogaus teises. Reikėtų stiprinti ES piliečių konsulines teises ir remti ES konsulines įstaigas. Kitose ES valstybėse narėse gyvenantiems ES piliečiams turėtų būti sudarytos sąlygos balsuoti visuose rinkimuose jų gyvenamojoje vietoje. Reikėtų išplėsti Europos piliečių iniciatyvos taikymo sritį ir sudaryti daugiau galimybių ją įgyvendinti.

Europos Sąjunga nebus tokia pasaulinio masto veikėja, kokia ji siekia tapti, jei jos valstybės neprisiims rimtesnio politinio įsipareigojimo plėtoti bendrą užsienio, saugumo ir gynybos politiką. Šiuo metu Europai ne tik nepavyksta apginti savo vertybių ir interesų, bet ir išnaudoti savo kaip gėrio šaltinio potencialo sprendžiant pasaulinės reikšmės klausimus. ES piliečiai yra tvirtai įsipareigoję užtikrinti taiką.

Norint pasiekti šiuos tikslus, peržiūrint sutartį būtina suderinti kompetencijas ir prireikus padidinti Europos institucijų galias.

Federalinė valdžia

Svarbiausias naujas pagrindinio įstatymo tikslas bus įtvirtinti, kad fiskalinė ir ekonominė sąjunga turėtų federalinę valdžią su dideliu įgaliojimu turinčiu išdo sekretoriumi. Euro zona privalo turėti savo biudžetą ir galėti prisidėti prie makroekonominio stabilizavimo. ES biudžetas turėtų būti finansuojamas iš nuosavų nepriklausomų išteklių: mokesčių už išmetamą anglies dioksido kiekį arba finansinių sandorių mokesčių, kurie padėtų atsisakyti dabartinės tiesioginių nacionalinių įnašų sistemos ir leistų federaliniam branduoliui išvengti paralyžiaus, kurį lemia tinkamos grąžos (pranc. *juste retour*) principas.

Nauja sutartis leistų laipsniškai paskirstyti tarpusavyje bent dalį euro zonos valstybių skolos pagal nustatytas griežtas sąlygas. Ji turėtų panaikinti draudimą finansuoti deficitą ir užtikrinti, kad federalinei skolai taikomi

apribojimai būtų panašūs į tuos, kurie nustatyti valstybėms. Be to, reikia pakeisti dabartines vieningo balsavimo taisykles, kuriomis vadovaujamosi priimant sprendimus dėl nuosavų išteklių ir daugiametės finansinės programos.

Geresnė demokratija

EFS mano, kad ES išliks ir klestės tik stiprindama Europos demokratiją: kartu su piliečiais, aktyviai dalyvaujančiais kiekviename konstituciniame procese, siekiame stiprinti Europos viešąją erdvę.

Europos Komisijai turėtume perduoti daugumą vykdomosios valdžios galių, kurias šiuo metu turi Taryba, bent jau ekonomikos ir fiskalinėje srityje. Komisija taptų pripažinta ir atskaitinga valdžia. Komisija turėtų būti mažesnė, jos narius turėtų siūlyti išrinktas pirmininkas ir juos turėtų rinkti Europos Parlamentas.

Dviem teisės aktų leidėjams – Europos Parlamentui ir Tarybai – turėtų būti užtikrintos tokios pat sąlygos. Parlamento sudėtis turėtų būti nustatyta logiškais, skaidriais ir suprantamais taisyklėmis, atsižvelgiant į valstybių gyventojų skaičių ir laikantis mažėjančio proporcingumo principo. Siekiant suburti tikras Europos politines partijas ir sustiprinti politikos europinį matmenį, tam tikras Europos Parlamento narių skaičius turėtų būti išrinktas Europos rinkimų apygardoje pagal tarpvalstybinius sąrašus. Parlamentui turi būti suteikta teisė pritarti arba nepritarti sutarties keitimui ir naujų valstybių stojimui.

Reikėtų panaikinti Teisingumo Teismo kompetencijos apribojimus ir suteikti daugiau galimybių asmenims kreiptis į Teismą.

Didesnis teisėtumas

Lanksčios ir demokratinės procedūros reikalingos dėl būsimų sutarties pakeitimų, kurie turėtų įsigaliooti, kai juos ratifikuos kvalifikuota valstybių ir Europos Parlamento narių dauguma arba jei ES masto referendume jiems pritars dauguma valstybių ir piliečių. Dėl tokių pokyčių ES taptų panaši į visas kitas federacines ir tarptautines organizacijas.

ES valstybės negali būti verčiamos prieš savo valią imtis siūlomų federalinių priemonių. Tačiau tokioms valstybėms negali būti sudarytos neribotos galimybės pasirinkti, ko jos nori iš ES ir ko ne. Dar daugiau – pasirinkimas pagal užsakymą (pranc. *à la carte*) ir nukrypti leidžiančios nuostatos gali pakenkti Bendrijos teisynei (pranc. *acquis communautaire*) suderinamumui. Parazitavimas reiškia dezintegraciją.

Todėl siūlome sukurti naują narystės kategoriją toms valstybėms, kurios nuspręs neprisijungti prie federacinės sąjungos. Jų dalyvavimas institucijose būtų neišvengiamai apribotas. Turėtų būti reikalaujama tolesnės ištikimybės Sąjungos vertybėms, tačiau politiniai įsipareigojimai dėl Sąjungos tikslų ir politikos būtų mažesni. Ši nauja galimybė būti asocijuotais nariais taip pat pagerintų padėtį dabartinėje Europos ekonominėje erdvėje, ir ja galėtų naudotis visos kitos Europos šalys.

Jei paaiškėtų, kad visos dabartinės valstybės narės negali susitarti dėl Europos Sąjungos atnaujinimo pagal šias nuostatas, raginame sušaukti steigiamąją asamblėją, į kurią susirinkę nacionalinių parlamentų ir Europos Parlamento nariai parengtą konstituciją, atsižvelgdami į šias nuostatas. Kiekvienas parlamentas būtų pakviestas dalyvauti suteikiant naują postūmį Europai, tačiau asamblėja turėtų būti pajėgi pradėti savo veiklą net ir tuo atveju, jei prie tokio projekto nuspręstų prisijungti ne visos valstybės.

*****

Siekdama šių tikslų, EFS džiaugiasi plačia vieša diskusija „Pagrindinis Europos Sąjungos įstatymas“, kurią plėtoja Europos Parlamento narių Spinelli grupė.

Įsipareigojame propaguoti Europos federacinės sąjungos idėją siekdami taikesnio ir klestinčio pasaulio.

Europos federalistų sąjunga rekomenduoja šį manifestą politinėms partijoms ir kandidatams, rengiantiems 2014 m. gegužės mėn. vykiančių Europos Parlamento rinkimų kampanijas.